

CASTELLS CATALANS

MIRALLES

Nom del castell: Miralles
Data de construcció: segle X
Municipi: Santa Maria de Miralles
Comarca: Anoia
Altitud: 640 m
Coordenades: E 376508.5, N 4597516.5 (ED50 UTM 31N)
Longitud: 1° 31' 7.985" *Latitud:* 41° 31' 4.510" (ETRS89 Geodèsiques)
Com arribar-hi: s'hi accedeix per una pista forestal que surt des de la carretera C-37 que va d'Igualada a Valls, passat el K. 53 i a l'alçada de Ca l'Escolà, indret que forma part de Santa Maria de Miralles. S'hi accedeix fàcilment amb un quilòentre aproximat de camí.

La primera notícia de la fortalesa és de l'any 960, als inicis del repoblament de la vall de l'Anoia. Els Cervelló van tenir el domini de Miralles diversos segles. Al s. XII es documenta una família cognomenada Miralles, vinculada a la castllania del castell. L'any 1347, Guerau de Cervelló s'intitulà senyor de la baronia de la Llacuna, que incloïa Miralles. La baronia va passar dels Cervelló als Alagó, barons d'Alfajarín, i d'aquests, als Montcada, marquesos d'Aitona, i als Fernández de Córdoba, ducs de Medinaceli. Al s. XIX la jurisdicció era compartida pel marquès d'Aitona i el de Moja.

Les primeres referències de l'església daten del 1303, any en què el bisbe de Barcelona Ponç de Gualbes va visitar moltes parròquies del seu bisbat. A partir del 1911

l'església compartia les funcions parroquials amb Sant Romà, temple situat al pla de la vall, on es va traslladar la població. Actualment l'església té culte de manera ocasional.

Les restes del castell

Presidint l'església, les restes del castell, bastit al s. X, s'alcen sobre un turó des d'on es domina la vall alta de la riera de Miralles. Del recinte del castell es conserven quatre parets que tanquen un espai rectangular i que tenen un gruix d'1 m, aproximadament, tret de l'angle sud-est, que en té 1,5 m, i la paret sud, que va ser reforçada posteriorment, amb una amplada d'1,9 m. Les parets nord i est tenen un relleix que fa pensar que hi havia un sostre i un nivell superior. Sota el relleix del mur nord s'obren diverses espitlleres. A la façana est, molt malmesa, hi havia probablement l'entrada principal. Els paraments són obrats amb carreus petits, poc treballats i en molts llocs col·locats de manera semblant a un *opus spicatum*. A l'interior dels murs les pedres estan lligades amb un morter de calç.

Uns 30 m al sud del recinte del castell, més enllà de l'església, trobem les restes de cinc habitatges, refets en època moderna, la façana sud dels quals feia de muralla amb les torres a cada un dels dos extrems. La de l'oest, que data de la mateixa època del castell, té forma rectangular i és tancada per uns murs de 80 cm de gruix, fets amb pedres petites unides amb morter de calç. La torre situada a l'est, més gran, podria ser de la baixa edat mitjana. Per sota d'aquesta torre passa el camí d'entrada al poble.

L'església

Edificada probablement entre els segles XII i XIII, l'edifici es troba en un estat de conservació força bo. S'estructura a partir d'una nau llarga i estreta, sense absis. Al sector nord es va afegir posteriorment una capella

Diversos aspectes del castell de Miralles

que s'obre a la nau mitjançant un arc. La nau és coberta per una volta de pedra lleugerament apuntada que al mur nord arrenca d'una cornisa, inexistent al mur sud, on hi ha, però, uns forats quadrangulars i un arc de descàrrega apuntat.

La il·luminació interior prové de tres finestres obertes a la façana sud, una a l'est i una altra a l'oest, la major part de les quals no s'adiuen amb l'obra original. Les del sud, llevat d'una en forma de creu, són simples finestres rectangulars, igual que la de l'oest, que encara conserva una columneta amb la seva base, mentre que la de l'est és l'única que té doble esqueixada i un arc de mig punt adovellat.

La porta d'accés es troba a la façana sud i acaba en un arc de mig punt fet amb àmplies dovelles, coronades per una arquivolta que retorna en imposta als dos extrems. En general, l'aparell és obrat amb carreus força grossos, alguns de polits i de carejats, ben acabats als paraments de l'interior.

Dins una fornícula de la paret oest de l'interior de l'església es conserva una pica baptismal d'estil força tardà, de forma octogonal i sense decoració.

Nota: extret del volum *L'Anoia* de la Catalunya Romànica d'Editorial Pòrtic, setembre de 1999

Jordi Gironès Vilardebò
març de 2009

